

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 DEP
0030 OSLO

Deres ref.
16/1716

Vår ref.
16/7980 - PHV

Dato
23.02.2017

Høring - forslag til ny lov om utprøving av selvkjørende kjøretøy på vei

Vi viser til Samferdselsdepartementets brev 13.12.2017 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet har følgende merknader:

I lovutkastet § 24 er det inntatt en bestemmelse om erstatning for krenkelser av den personlige integritet. Erstatningsbestemmelsen er i liten grad behandlet i høringsnotatet. Spesialmerknaden til § 24 i punkt 6.24 er bare en gjengivelse av den foreslåtte lovteksten, og bestemmelsen er ikke kommentert i de alminnelige merknadene. Det er derfor til dels uklart hva den foreslåtte erstatningsregelen går ut på.

Lovutkastet § 24 gjelder erstatning forårsaket ved innhenting og lagring av personopplysninger. Bestemmelsen i lovutkastet synes å oppstille et objektivt erstatningsansvar, mens til sammenligning ansvaret etter personopplysningsloven § 49 som hovedregel er betinget av skyld, se dennes første ledd. Forskjellen er ikke berørt i høringsnotatet, og det er derfor vanskelig å se hvilke hensyn som begrunner en annen ansvarsregel i lovutkastet. Videre kan formuleringen «skade og krenkelser av den personlige integritet» i lovutkastet § 24 tyde på at det skal gis en form for *oppreisning* ved overtredelse av lovens personvernbestemmelser. Oppreisningsbestemmelser utgjør et stykke på vei unntak fra det erstatningsrettslige grunnvilkåret om økonomisk tap. Dersom meningen har vært å foreslå en oppreisningsbestemmelse, bør dette etter Justis- og beredskapsdepartementets syn utredes nærmere og fremgå klart av lovteksten. Det ville i så fall være nærliggende å utforme lovteksten etter mønster av sammenlignbare bestemmelser, særlig personopplysningsloven § 49 tredje ledd annet

punktum og skadeserstatningsloven § 3-6 første ledd annet punktum. I den forbindelse kan det bemerkes at oppreisningsregler normalt formuleres som «kan-regler», som gir anvisning på et skjønn hos retten – ikke som «skal-regler», slik det er gjort i lovutkastet.

Hvis lovutkastet § 24 første ledd skal forstås slik at det både oppstiller et objektivt ansvar og hjemler oppreisningserstatning, vil Justis- og beredskapsdepartementet påpeke at denne kombinasjonen er uvanlig. Oppreisningserstatning har et pønalt preg og er derfor som regel betinget av at skadevolderen har utvist skyld. Det er også uvanlig å la lemping være forbeholdt tilfeller hvor skadevolderen ikke kan bebreides, jf. lovutkastet § 24 annet ledd. Etter den alminnelige lempingsbestemmelsen i skadeserstatningsloven § 5-2 er skyldgraden bare ett av flere momenter i en konkret og skjønnsmessig vurdering. Dessuten er det uklart hva som ligger i formuleringen «skyldes forhold hos vedkommende» i lovutkastet § 24 annet ledd. Ordlyden kan forstås slik at lemping er avskåret så lenge overtredelsen kan spores tilbake til noen som den ansvarlige hefter for, selv om den ansvarlige ikke kan bebreides personlig – tilsvarende et kontrollansvar. Dette vil i så fall være et betydelig innhugg i lempingsadgangen som bør begrunnes nærmere. Justis- og beredskapsdepartementet bemerker generelt at forholdet til de alminnelige erstatningsreglene bør drøftes før man foreslår erstatningsbestemmelser lik den i lovutkastet § 24.

I lovutkastet § 2 tredje ledd foreslås det at bestemmelsene om behandling av personopplysninger som er innhentet og lagret i forbindelse med utprøving etter loven, skal gå foran bestemmelsene i personopplysningsloven.

Som det framgår av høringsnotatet, er det vedtatt en ny EU-forordning om personopplysninger, EU 2016/679. Forordningen vil erstatte direktiv EF 95/46, som er implementert gjennom personopplysningsloven. Forordningen er EØS-relevant og skal anvendes i EUs medlemsstater fra 25. mai 2018. Justis- og beredskapsdepartementet tar sikte på at en revidert norsk personopplysningslov trer i kraft fra samme tidspunkt. Det følger av EØS-avtalen artikkel 7 at forordninger skal gjennomføres som sådan, dvs. at det ikke er tillatt å tilpasse regelverket til nasjonal lovgivningstradisjon.

Personopplysninger som behandles etter lov om utprøving med selvkjørende kjøretøy, omfattes av forordningens virkeområde og må dermed følge forordningens regler. Forordningen åpner riktignok selv for at det kan fastsettes mer spesifikke regler i særlovgivningen i begrensede tilfeller. Men det vil ikke være adgang til å fravike forordningens regler, og forordningen vil uansett ha forrang, jf. EØS-lovens § 2.

Justis- og beredskapsdepartementet er i ferd med å utarbeide et høringsnotat om endringer i personvernlovgivningen. I den sammenheng vil vi også bistå fagdepartementene med en gjennomgåelse av særlovgivningen som regulerer behandling av personopplysninger. Justis- og beredskapsdepartementet tar gjerne en diskusjon med Samferdselsdepartementet om de foreslåtte bestemmelsene.

Justis- og beredskapsdepartementet ber for øvrig om at det vurderes hvorvidt loven bør gjøres gjeldende for Svalbard, eventuelt at det vurderes å innta en hjemmel for Kongen til å gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

Med vennlig hilsen

Harald Aass
fagdirektør

Per Hvattum
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur